

IES MARIA SARMIENTO

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

XEOGRAFÍA E HISTORIA

**PRIMEIRO DE EDUCACIÓN SECUNDARIA
OBRIGATORIA**

ANO ACADÉMICO:

2017/18

ÍNDICE

1.GLOSARIO

2.CONTEXTO

·.Centro

·Alumnado:

·Obxectivos (adaptados ao contexto do centro e do alumnado)

3.SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN

4.RELACIONAR ASPECTOS CURRICULARES PARA CADA UNIDADE / PROXECTO / TEMA

5.CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

6.METODOLOXÍA

·Outras decisións metodolóxicas

7.AVALIACIÓN

Avaliación inicial _____

Acreditación de coñecementos previos [Só 2º bacharelato, se procede] _____

Avaliación continua _____

Avaliación final [Só para ESO e bacharelato] _____

Avaliación extraordinaria [Só para ESO e bacharelato] _____

Recuperación e avaliación de pendentos [Só para ESO e bacharelato] _____

8.AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

Indicadores de logro do proceso de ensino _____

Indicadores de logro da práctica docente _____

9.AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

10. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE _____

Medidas ordinarias e extraordinarias

11. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

12. REFERENCIAS NORMATIVAS _____

1. GLOSARIO

Desenvolvemento curricular	2ª nivel de planificación curricular. Inclúese no PE.
Programacións didácticas	3º nivel de planificación. Realizada polos departamentos didácticos.
Programación de aula	4º nivel de planificación. Realizada polo profesorado.
Programación didáctica	Instrumento de planificación curricular específico de cada área que pretende ordenar o proceso de ensino - aprendizaxe do alumnado. Debe responder a estas cuestións: 1. Que, cando e como ensinar / 2. Que, cando e como avaliar / 3. Como atender á diversidade.
Criterios de avaliación	Referente específico para avaliar a aprendizaxe do alumnado. Describen aquilo que se quere valorar e que o alumnado debe lograr, tanto en coñecementos coma en competencias. Responden ao que se pretende conseguir en cada disciplina (art. 2.3. do Decreto 86/2015).
Estándares de aprendizaxe	Especificacións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados de aprendizaxe e que concretan o que o alumnado debe saber, comprender e saber facer en cada disciplina. Deben ser observables, medibles e avaliáveis, e permitir graduar o rendemento ou o logro alcanzado.
Criterios de cualificación	
Indicadores de logro	Son especificacións dos estándares para graduar o seu nivel de adquisición. Forman parte dos criterios de cualificación de dito estándar. O instrumento máis idóneo para identificar esa graduación sería a rúbrica (art. 7.4 da Orde ECD 65/2015, BOE 29/1/2015). O docente é o responsable da súa definición e posta en práctica.
Grao de consecución dun estándar	Serve para sinalar o grao mínimo de consecución esixible dun estándar para superar a materia (art. 13.3d da Resolución 27/7/2015). Canto maior sexa o grao esixido de consecución, máis importante se considera o estándar.
Criterios de cualificación e instrumentos	Serven para ponderar “ o valor ” que se dá a cada estándar e a proporción que cada instrumento utilizado para avalialo achega a ese valor.
Procedementos e instrumentos	Os procedementos de avaliación utilizables, como a observación sistemática do traballo do alumnado, as probas orais e escritas, o portfolio, os protocolos de rexistro ou os traballos de clase, permitirán a integración de todas as competencias nun marco de avaliación coherente (art. 7.6, terceiro parágrafo, da Orde ECD 65/2015).
Rúbrica	Instrumento de avaliación que permite coñecer o grao de adquisición dunha aprendizaxe ou dunha competencia.
Portfolio	Achega de producións dun alumno/a.
OUTROS ASPECTOS	
Graduación dos estándares	Para identificar o progreso dos estándares ao longo dunha etapa.
Perfil de área	Conxunto de estándares de aprendizaxe avaliáveis que ten unha área ou materia. Dado que os estándares de aprendizaxe avaliáveis póñense en relación coas

Perfil competencial	competencias, este perfil permitirá identificar aquelas competencias que se desenvolven a través desa área ou materia (art. 5.6 Orde ECD 65/2015). Son a referencia para a programación, a avaliación e o reforzo.
Avaliación das competencias	Conxunto de estándares de diferentes áreas relacionados coa mesma competencia clave (art. 5.7 Orde ECD 65/2015).
Nivel de desempeño das competencias	A avaliación do grao de adquisición das competencias debe estar integrada coa avaliación dos contidos , na medida en que ser competente supón mobilizar os coñecementos, destrezas, actitudes e valores (art. 7.3 da Orde ECD 65/2015).
Tarefa	Poderanse medir a través dos indicadores de logro, tales como rúbricas ou escalas de avaliación [...] que teñan en conta á atención á diversidade (art. 7.4 da Orde ECD/65/2015).
Identificación de contidos e criterios	É a acción ou conxunto de accións orientadas á resolución dunha situación ou problema, nun contexto definido, combinando todos os saberes dispoñibles para elaborar un produto relevante. As tarefas integran actividades e exercicios.
Identificación de estándares	Exemplo: B1.1: B1: Bloque de contido / 1: Número de contido dun bloque.
	Exemplo: XHB1.1.2 XH: Abreviatura da área: Xeografía e Historia. B1. Bloque de contidos do que xorde o estándar. 1. Número do criterio de avaliación que orixina o estándar. 2. Número de estándar dun determinado criterio de avaliación.

No portal de Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria (<http://www.edu.xunta.es/portal/guiadalomce>) están dispoñibles, en formato .doc e desagregados por áreas:

- Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.
- A Orde do 15 de xullo de 2015 pola que se establece a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato, e se regula o seu currículo e a súa oferta.

2. CONTEXTO

2.1 O CENTRO

O I.E.S. María Sarmiento é un centro público dependente da Consellaría de Educación da Xunta de Galicia. O Centro está formado por cinco edificios máis un ximnasio e un polideportivo compartido co outro instituto do concello.

Está composto polos seguintes edificios:

- EDIFICIO A: Administración do centro, sala de profesores, despachos dos cargos directivos e orientación, aulas de ESO e do ciclo de Administración, Informática, laboratorio de ciencias e aula de tecnoloxía.
- EDIFICIO B: Biblioteca, aulas de informática, aulas de ESO e de FP Básica, laboratorio de física e química.
- EDIFICIO C: Aulas de música e plástica, FP Básica de mantemento de vehículos e talleres dos ciclos de electricidade e de transporte e mantemento de vehículos.
- EDIFICIO D: Aulas de ESO e BAC, talleres de soldadura e aula técnica, talleres de carrozaría e aula técnica.
- EDIFICIO E: Aulas de bacharelato, FP Básica de Mantemento de vehículos, cociña e comedor escolar.

3.1 SITUACIÓN

O centro está situado no concello de Viveiro, que é un concello do norte da provincia de Lugo pertencente á Comarca da Mariña Occidental. O dito concello limita ao norte co mar Cantábrico, ao sur co concello de Ourelo, ao este co de Xove e ao oeste co d'O Vicedo.

Segundo as cifras oficiais da poboación a 1 de xaneiro de 2017 (datos obtidos do Instituto Galego de Estatística) Viveiro tiña 15550 habitantes nesa data. É o terceiro concello con máis poboación da provincia de Lugo por detrás de Lugo e Monforte de Lemos.

No tocante á situación socioeconómica do alumnado, dicir que a maioría das familias encadraríanse dentro da clase media. En canto á situación da residencia familiar predominan o alumnado que provén dos núcleos de poboación de Celeiro, Viveiro centro, Covas e o centro urbano d'O Vicedo, combinados cunha poboación moi rural diseminada polos concellos d'O Vicedo, Ourelo, Muras e a parte sur do concello de Viveiro.

3.2 CENTROS ADSCRITOS

CEIP Pedrosa Latas de Celeiro
CEIP do Vicedo
CEIP Plurilingüe Santa Rita de Galdo

3.3 ENSINANZAS QUE OFERTA O CENTRO NO PRESENTE CURSO

Dentro do réxime xeral:

- Educación Secundaria Obrigatoria cos dous Programas de Mellora da Aprendizaxe e Rendemento, un en 2º da ESO de dous anos académicos e outro en 3º da ESO dun ano académico. Programas de Formación profesional básica de Mantemento de vehículos e de Servizos administrativos.
- Ciclos formativos de grao medio: Xestión administrativa, Soldadura e caldeiraría, Instalacións eléctricas e automáticas, Carrozaría (só 2º curso porque para o vindeiro ano non se vai ofertar) e Electromecánica de vehículos automóbiles.
- Ciclos formativos de grao superior: Administración e finanzas, Automoción (só o 1º curso este ano porque é a primeira vez que se oferta) e Sistemas electrotécnicos e automatizados.
- Bacharelatos nas modalidades de Ciencias, Humanidades e Ciencias Sociais.

Dentro do réxime de ensinanzas de adultos

- ESA Nivel III, módulos I, II, III e IV.
- Ciclo formativo de Xestión administrativa modular.
- Bacharelatos nas modalidades de Ciencias e Ciencias Sociais.

1.1.1 Características singulares

- centro dispón de comedor escolar.
- alumnado dispón de transporte escolar.

número de alumnos supera os 750 estudantes no presente curso

2.2 O ALUMNADO

2.2.1 Poboación inmigrante

No presente curso hai un total de 32 alumnas e alumnos con nacionalidade non española, repartidos da seguinte forma:

Nacionalidade	Nº de estudantes
Alxeriana	2
Arxentina	1
Brasileira	5
Británica	1
Dominicana	8
Peruana	1
Portuguesa	2
Romanesa	7
Urugaia	2

2.2.2 Estatística de matrícula

Ensinanza	Quenda	Grupo	Mulleres	Homes	Total
1º Ensinanza secundaria obrigatoria	Xornada partida	A	13	11	24
	Xornada partida	B	13	12	25
	Xornada partida	C	12	13	25
2º Ensinanza secundaria obrigatoria	Xornada partida	A	9	12	21
	Xornada partida	B	8	13	21
	Xornada partida	C	8	13	21
	Xornada partida	D	13	6	19
2º Ensinanza secundaria obrigatoria PMAR	Xornada partida	D	4	2	6
3º Ensinanza secundaria obrigatoria	Xornada partida	A	15	4	19
	Xornada partida	B	9	10	19
	Xornada partida	C	7	10	17
3º Ensinanza secundaria obrigatoria PMAR	Xornada partida	C	3	4	7
4º Ensinanza secundaria obrigatoria Ensinanzas académicas	Xornada partida	A	18	6	24
	Xornada partida	B	11	13	24
	Xornada partida	C	8	6	14
4º Ensinanza secundaria obrigatoria Ensinanzas aplicadas	Xornada partida	C	5	5	10
1º Bacharelato Ciencias	Xornada partida	B	12	12	24

1º Bacharelato Humanidades e ciencias sociais Ciencias Sociais	Xornada partida	A	9	5	14
1º Bacharelato Humanidades e ciencias sociais Humanidades	Xornada partida	A	5	4	9
2º Bacharelato Ciencias	Xornada partida	A	3	2	5
	Xornada partida	B	18	12	30
2º Bacharelato Humanidades e ciencias sociais Ciencias Sociais	Xornada partida	A	7	5	12
2º Bacharelato Humanidades e ciencias sociais Humanidades	Xornada partida	A	8	4	12
(A)-1º Bacharelato Ciencias	Nocturno	A	3	7	10
(A)-2º Bacharelato Ciencias	Nocturno	A	4	6	10
(A)-2º Bacharelato Humanidades e ciencias sociais Ciencias So-	Nocturno	A	8	5	13
1º Administración e finanzas	Xornada partida	A	13	8	21
1º Automoción	Xornada partida	A	1	19	20
1º Electromecánica de vehículos automóbiles	Xornada partida	A	2	18	20
1º Instalacións eléctricas e automáticas	Xornada partida	A	3	6	9
1º Mantemento de vehículos	Xornada partida	A	0	16	16
1º Servizos administrativos	Xornada partida	A	13	3	16
1º Sistemas electrotécnicos e automatizados	Xornada partida	A	0	24	24
1º Soldadura e caldeiraría	Xornada partida	A	0	23	23
1º Xestión administrativa	Xornada partida	A	11	6	17
2º Administración e finanzas	Xornada partida	A	9	3	12
	Xornada partida	B	1	0	1
2º Carrozaría	Xornada partida	A	0	5	5
	Xornada partida	B	0	3	3
2º Electromecánica de vehículos automóbiles	Xornada partida	A	2	5	7
2º Instalacións eléctricas e automáticas	Xornada partida	A	0	8	8
In	Xornada partida	B	0	1	1
2º Mantemento de vehículos	Xornada partida	A	0	10	10
2º Servizos administrativos	Xornada partida	A	6	5	11
	Xornada partida	B	1	0	1
2º Sistemas electrotécnicos e automatizados	Xornada partida	A	0	7	7
2º Soldadura e caldeiraría	Xornada partida	A	2	13	15
	Xornada partida	B	0	3	3
2º Xestión administrativa	Xornada partida	A	9	1	10
(A)-Sistemas electrotécnicos e automatizados	Nocturno	X	0	3	3
(A)-Xestión administrativa	Nocturno	A	17	6	23
	Nocturno	B	3	2	5
	Nocturno	X	1	0	1
(A)-ESO Módulo 1 (1º Cua.)	Nocturno	A	5	7	12
(A)-ESO Módulo 3 (1º Cua.)	Nocturno	A	16	14	30
	Nocturno		1	0	1
(A)-ESO Módulo 4 (2º Cua.)	Nocturno	A	0	1	1
			349	428	777

2.2.3 Alumnado con NEAE no curso actual

1º DA ESO: 74 ALUMNOS/AS

O alumnado de 1º da ESO está distribuído en **tres unidades**.

Organizáronse ás seguintes medidas de atención a diversidade

- Exención da segunda lingua estranxeira (Francés)

23 alumnos/as están exentos de cursar a segunda lingua estranxeira (francés) e reciben reforzo educativo (RE) nas linguas:

2 Alumnos/as con Adaptación Curricular Significativa (ACs):

En 1º da ESO: **tres alumnos/as**

2.2.2 Outras características

Non hai ningunha outra característica salientable.

2.3 OBXECTIVOS ESO

a	Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
b	Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
c	Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
d	Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
e	Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
f	Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
g	Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
h	Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
i	Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
l	Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
m	Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
n	Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
ñ	Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como

	dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito
o	Cofecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

1. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN

	UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Material de referencia	Temporalización	
	UD	Bloque B1	Contido		Mes	Sesións
1ª avaliación	X1	B.1.1	A Terra: a terra no Sistema Solar.	Edixgal	Set.	7
		B.1.2	Representación da Terra. Escala e linguaxe cartográfica.		-	
		B.1.3	Proxeccións e o sistema de coordenadas. Imaxes de satélite e os seus principais usos.		Out.	
		B.1.4	Localización. Latitude e lonxitude.			
	X2 - X3	B1.5	Trazos principais do relevo do mundo. Clima: elementos e factores. Diversidade climática no planeta.		Out.	10
		B1.6	Medio físico do mundo e de Europa: relevo e hidrografía.			
	X4	B1.8	Unidades do relevo do espazo xeográfico europeo.			
		B1.5	Trazos principais do relevo do mundo. Clima: elementos e factores. Diversidade climática no planeta.			
		B1.9	Conxuntos bioclimáticos do espazo xeográfico europeo.		Nov. - Dec.	12
		B1.7	Medio natural europeo: principais trazos.			
	X5	B1.10	Diversidade de espazos naturais europeos.			
	B1.11	Medio natural: áreas e problemas ambientais.	Dec.	6		

	UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Material de referencia	Temporalización	
	UD	Bloque B3	Contido		Mes	Sesións
2ª avaliación	H*	B3.1	Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia.	Edixgal		
		B3.2	Fontes históricas.			
		B3.3	Cambio e continuidade.		Xan.	3
	Transversal	B3.4	Tempo histórico.			
		B3.5	Vocabulario histórico e artístico.			
	H6	B3.6	Evolución das especies e a hominización.		Xan.	10
		B3.7	Periodización da Prehistoria e a Idade Antiga.			
		B3.8	Prehistoria e Idade Antiga: visión global.		-	
		B3.9.1	Paleolítico: etapas; características das formas de vida; cazadores colectores.		Febr.	
		B3.9.2	Neolítico: revolución agraria e expansión das sociedades humanas; sedentarismo; artesanía e comercio; organización social.			
	B3.9.3	A prehistoria galega: os megálitos e os petróglifos.				

	B3.10	Aparición dos ritos: restos materiais e artísticos; pintura e escultura. Idade Antiga: primeiras civilizacións urbanas.		
	B3.11	Mesopotamia e Exipto. Sociedade, economía e política.	Febr.	
H7	B3.12	A Idade Antiga: invención da escritura.	-	10
	B3.13	A Idade Antiga: historia de Exipto.	Marz	
	B3.14	A Idade Antiga: relixión exipcia.		
	B3.15	A Idade Antiga: arte en Mesopotamia e Exipto.		

UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS

UD	Bloque B3	Contido	Material de referencia	Temporalización	
				Mes	Sesións
	B3.16	Mundo clásico. Grecia: As "polis" gregas e a súa expansión.		Marz.	
H8	B3.17	Mundo clásico. Grecia: expansión comercial e política das "polis" gregas.		-	10
	B3.18	Mundo clásico. O imperio de Alexandre Magno e os seus sucesores: helenismo.		Abril	
	B3.19	Mundo clásico. Grecia e o helenismo: arte, ciencia, teatro e filosofía.	Edixgal		
	B3.20	Mundo clásico: orixe e etapas da historia de Roma. República e imperio: organización política e expansión colonial polo Mediterráneo. Cristianismo.		Abril	
H9	B3.21	Mundo clásico. Arte romana: arquitectura, escultura e pintura.		-	10
	B3.22	Península Ibérica: pobos prerromanos; Hispania romana; Gallaecia. Proceso de romanización. A cidade e o campo.		Maio	

	B1.3	B1.3.1	CAA/ CMCCT/ CD	Clasifica e distingue tipos de imaxes de satélite e mapas.	10%					30%			X	X	X			
	B1.4.	B1.4.1	CAA/ CMCC/ CD	Localiza un punto xeográfico nun planisferio e distingue os hemisferios da Terra	100%	60,00 %				30%			X	X	X			
	B1.4	B1.4.2	CAA/ CMCCT/ CD	Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa, utilizando datos de coordenadas xeográficas.e as súa principais características.	100%					30%			X		X			
X2- X3	B1.5	B1.5.1	CAA/ CMCC/ CD	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo europeo e mundial.	100%						30%			X	X	X		
	B1.6	B1.6.1	CAA/ CMCCT/ CD/ CCL	Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos máis importantes, ríos e cadeas montañosas principais.	100%					30%			X	X	X	X		
	B1.7	B1.7.1	CAA/ CMCCT/ CD/ CCL	Explica as características xerais do relevo europeo.	70%					30%			X	X		X		
	B1.8	XHB1. 8.1	CAA/ CMCC/ CD	Localiza no mapa as principais unidades e elementos do relevo europeo.	100%					30%			X	X		X		
X4	B1.6	XHB1. 6.2	CAA/ CMCCT/ CD/CCL	Elabora climogramas e mapas que sitúen os climas do mundo e reflectan os elementos máis importantes.	70%					30%			X	X		X		
	B1.9	XHB1. 9.1	CAA/ CMCCT/ CD/ CCL	Clasifica e localiza nun mapa os distintos tipos de clima de Europa.	60%					30%	30%	30%	X	X		X		

		XHB1. XHB1. 9.2	CAA/ CMCCT/ CD	Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente.	100%														
X5	B1.10	XHB1. 10.1	CAA/ CMCCT/ CD	Localiza nun mapa e en imaxes de satélite de Europa os principais espazos naturais.	25%			100%					X	X		X			
	B1.11	XHB1. 10.2	CAA/ CMCCT/ CD/CCCL	Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais e localiza páxinas e recursos web directamente relacionados con eles.	25%			100%					X	X	X	X			

Temporalización: 2ª AVALIACIÓN				Estándares de aprendizaxe avaliados	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación						Elementos transversais								
Tema / UD	Identificación contidos	Identificación criterios	Identificación estándares		Competencias clave	Grao mínimo consec.	Instrumentos					CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC	PV	EV
							Proba escrita	Proba oral	Trab. ind.	Trab. grupo	Cad. clase								
T	B3.1	XH B3.1.1	CSC CCEC	Estándares de aprendizaxe (1)	Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	100,00 %					100 %		X	X				X	

R A N S V E R S A L	B3.2	XH B3.2.1	CSC CCEC	Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	50				100 %		X	X						
		XH B3.2.2	CSC CAA	Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, sexan estas restos materiais ou textuais.	50				100 %		X	X						
		XH B3.2.3	CSC CAA	Compara dous relatos a distintas escalas temporais sobre as conquistas de Alexandre.	10				100 %		X	X			X	X		
	B3.3	XH B3.3.1	CSC CMCCT	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	80				100 %		X	X						
	B3.4	XH B3.4.1	CSC CMCCT	Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	70				100 %		X	X				X		
	B3.5	XH B3.5.1	CSC CCL	Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	100				100 %		X	X						
H6	B3.6	XHB3. 6.1	CSC/ CMCCT	Recoñece os cambios evolutivos ata chegar á especie humana.	75	70%			30%		X	X		X	X			
	B3.7	XHB3. 7.1	CSC/ CMCCT	Distingue etapas dentro da historia antiga.	10				30%		X	X		X	X			
	B3.8	XHB3. 8.1	CSC/ CMCCT/ CAA	Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	10				30%		X	X		X	X			
	B3.9	XHB3. 9.1	CSC/CCL/ CAA	Explica a diferenza entre os dous períodos en que se divide a prehistoria e describe as características básicas da vida en cada un.	90				30%		X	X		X	X			
		XHB3. 9.2	CSC/ CAA	Analiza a transcendencia da revolución neolítica e o papel da muller nela.	90,00 %				30,0 0%		X	X		X	X			
	B3.10	XHB3. 10	CSC/ CEE	Recoñece as funcións dos primeiros relixiosos como os da “deusa nai”.	10,00 %				30,0 0%		X	X		X	X			
H7	B3.11	XHB1. 11.1	CAA/ CMCCT/ CD/CCL	Describe formas de organización socio-económica e política, novas ata entón, como os imperios de Mesopotamia e de Exipto.	90	70%			30%		X	X		X	X			
	B3.12	XHB3. 12.1	CSC/CAA	Diferencia entre as fontes prehistóricas (restos materias e ágrafos) e as fontes históricas (textos).	10				30%		X	X		X	X			
	B3.13	XHB3.1 3.1	CSC/ CMCCT/ CAA	Interpreta un mapa cronolóxico - xeográfico da expansión exipcia.	20				30%		X	X		X	X			

		XHB3.1 3.2	CSC/CCL	Describe as principais características das etapas históricas en que se divide Exipto.	80					30%		X	X	X	X		
	B3.14	XHB3.1 4.1	CSC/ CCEC/ CCL	Explica como materializaban os exipcios a súa crenza na vida do alén.	20					30%		X	X	X	X		
	B3.15	XHB3.1 5.1	CSC/ CCEC/ CAA	Localiza nun mapa os principais exemplos da arquitectura exipcia e da mesopotámica.	5					30%		X	X	X	X		

Temporalización: 3ª AVALIACIÓN					Estándares de aprendizaxe avaliados	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación							Elementos transversais					
Tema / UD	Identificación contidos	Identificación criterios	Identificación estándares	Competencias clave		Grao mínimo consec.	Instrumentos											
					Proba escrita		Proba oral	Trab. ind.	Trab. grupo	Cad. clase	Rúbrica (2)	Obs. aula	CL	EOE	CA	TIC	EMP	EC
H8	B3.16	XHB3.16.1	CSC/CAA	Identifica trazos da organización socio-política e económica das polis gregas a partir de fontes históricas de diferentes tipos.	100	70%				30%		X	X			X	X	X
		XHB3.16.2	CSC/CCL/CAA	Describe algunhas das diferenzas entre a democracia grega e as democracias actuais.	100					30%		X	X				X	X
	B3.17	XHB3.17.1	CSC/CAA	Localiza nun mapa histórico as colonias gregas do Mediterráneo.	100					30%				X	X	X		

	B3.18	XHB3.18.1	CSC/CAA	Elabora un mapa do imperio de Alexandre.	100					30%				X	X	X			
		XHB3.18.2	CSC/CAA	Contrasta as accións políticas da Atenas de Pericles co imperio de Alexandre Magno.	100					30%		X	X					X	
	B3.19	XHB3.19.1 XHB3.19.2	CSC/ CCEC/ CCL CSC/ CCEC/ CMCCT	Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo. Dá exemplos representativos das áreas do saber grego e discute por que se considera que a cultura europea parte da Grecia clásica.	50					30%		X		X	X				
H9	B3.20	XHB3.20.1	CSC/CAA	Confecciona un mapa coas etapas da expansión de Roma.	100					30%				X	X	X			
		XHB3.20.2	CSC/CAA	Identifica diferenzas e semellanzas entre as formas de vida republicanas e as do imperio medio de Roma antiga.	100					30%		X	X			X			
	B3.21	XHB3.21.1	CSC/ CCEC/ CAA	Compara obras arquitectónicas e escultóricas de época grega e romana.	70					30%		X		X	X				
	B3.22	XHB3.22.1	CSC/CAA	Fai un mapa da Península Ibérica no que se reflicten os cambios administrativos na época romana.	80					30%				X	X	X			
		XHB3.22.2	CSC/ CCEC/ CAA	Analiza exemplos do legado romano que sobreviven na actualidade.						30%		X	X			X	X		
		XHB3.22.3	CSC/ CCEC	Entende o que significou a romanización en distintos ámbitos sociais e xeográficos.						30%		X	X			X	X		

LENDA COMPETENCIAS

CCL	Comunicación lingüística.
lectora.	
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
escrita.	
CD	Competencia dixital.
audiovisual.	
CAA	Competencia aprender a aprender.
información e da comunicación.	
CSC	Competencias sociais e cívicas.
CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
CCEC	Conciencia e expresións culturais.
violencia.	

LENDA TRANSVERSAIS

CL	Comprensión
EOE	Expresión oral e
CA	Comunicación
TIC	Tecnoloxías da
EMP	Emprendemento.
EC	Educación cívica.
PV	Prevención da
EV	Educación e

seguridade viaria.

(1) A partir de cada estándar, pódense determinar “indicadores de logro” máis precisos que indiquen o nivel de adquisición do mesmo. O instrumento máis idóneo é a rúbrica.

(2) As rúbricas utilízanse para avaliar as producións do alumnado: traballos de aplicación, sínteses e textos escritos...

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

<p>C C L</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos máis importantes, ríos e cadeas montañosas principais. - Elabora climogramas e mapas que sitúen os climas do mundo e reflectan os elementos máis importantes. - Explica as características xerais do relevo europeo. - Clasifica e localiza nun mapa os distintos tipos de clima de Europa. - Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais e localiza páxinas e recursos web directamente relacionados con eles. - Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época. - Explica a diferenza entre os dous períodos en que se divide a prehistoria e describe as características básicas da vida en cada un. - Describe formas de organización socio-económica e política, novas ata entón, como os imperios de Mesopotamia e de Exipto. - Describe as principais características das etapas históricas en que se divide Exipto. - Explica como materializaban os exipcios a súa crenza na vida do alén. - Describe algunhas das diferenzas entre a democracia grega e as democracias actuais. <p>Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo.</p>
<p>C M C C T</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Interpreta como inflúen os movementos astronómicos na distribución da radiación solar e nas zonas bioclimáticas do planeta. - Analiza un mapa de fusos horarios e diferencia zonas do planeta de similares horas. - Clasifica e distingue distintas proxeccións, e compara unha proxección de Mercator con unha de Peters. - Clasifica e distingue tipos de imaxes de satélite e mapas. - Localiza un punto xeográfico nun planisferio e distingue os hemisferios da Terra e as súa principais características. - Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas. - Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo europeo e mundial. - Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos máis importantes, ríos e cadeas montañosas principais. - Elabora climogramas e mapas que sitúen os climas do mundo e reflectan os elementos máis importantes. - Explica as características xerais do relevo europeo. - Localiza no mapa as principais unidades e elementos do relevo europeo. - Clasifica e localiza nun mapa os distintos tipos de clima de Europa. - Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente. - Localiza nun mapa e en imaxes de satélite de Europa os principais espazos naturais. - Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais e localiza páxinas e recursos web directamente relacionados con eles. - Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade. - Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos. - Recoñece os cambios evolutivos ata chegar á especie humana. - Distingue etapas dentro da historia antiga. - Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos. - Describe formas de organización socio-económica e política, novas ata entón, como os imperios de Mesopotamia e de Exipto. - Interpreta un mapa cronolóxico - xeográfico da expansión exipcia. <p>Dá exemplos representativos das áreas do saber grego e discute por que se considera que a cultura europea parte da Grecia clásica.</p>
<p>C D</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Interpreta como inflúen os movementos astronómicos na distribución da radiación solar e nas zonas bioclimáticas do planeta. - Analiza un mapa de fusos horarios e diferencia zonas do planeta de similares horas. - Clasifica e distingue distintas proxeccións, e compara unha proxección de Mercator con unha de Peters. - Clasifica e distingue tipos de imaxes de satélite e mapas. - Localiza un punto xeográfico nun planisferio e distingue os hemisferios da Terra e as súa principais características. - Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas.

	<ul style="list-style-type: none"> - Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo europeo e mundial. - Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos máis importantes, ríos e cadeas montañosas principais. - Elabora climogramas e mapas que sitúen os climas do mundo e reflectan os elementos máis importantes. - Explica as características xerais do relevo europeo. - Localiza no mapa as principais unidades e elementos do relevo europeo. - Clasifica e localiza nun mapa os distintos tipos de clima de Europa. - Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente. - Localiza nun mapa e en imaxes de satélite de Europa os principais espazos naturais. <p>Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais e localiza páxinas e recursos web directamente relacionados con eles.</p>
<p>C A A</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Interpreta como inflúen os movementos astronómicos na distribución da radiación solar e nas zonas bioclimáticas do planeta. - Analiza un mapa de fusos horarios e diferenza zonas do planeta de similares horas. - Clasifica e distingue distintas proxeccións, e compara unha proxección de Mercator con unha de Peters. - Clasifica e distingue tipos de imaxes de satélite e mapas. - Localiza un punto xeográfico nun planisferio e distingue os hemisferios da Terra e as súas principais características. - Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas. - Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo europeo e mundial. - Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos máis importantes, ríos e cadeas montañosas principais. - Elabora climogramas e mapas que sitúen os climas do mundo e reflectan os elementos máis importantes. - Explica as características xerais do relevo europeo. - Localiza no mapa as principais unidades e elementos do relevo europeo. - Clasifica e localiza nun mapa os distintos tipos de clima de Europa. - Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente. - Localiza nun mapa e en imaxes de satélite de Europa os principais espazos naturais. - Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais e localiza páxinas e recursos web directamente relacionados con eles. - Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, sexan estas restos materiais ou textuais. - Compara dous relatos a distintas escalas temporais sobre as conquistas de Alexandre. - Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos. - Explica a diferenza entre os dous períodos en que se divide a prehistoria e describe as características básicas da vida en cada un. - Analiza a transcendencia da revolución neolítica e o papel da muller nela. - Describe formas de organización socio-económica e política, novas ata entón, como os imperios de Mesopotamia e de Exipto. - Diferencia entre as fontes prehistóricas (restos materiais e ágrafos) e as fontes históricas (textos). - Interpreta un mapa cronolóxico - xeográfico da expansión exipcia. - Localiza nun mapa os principais exemplos da arquitectura exipcia e da mesopotámica. - Identifica trazos da organización socio-política e económica das polis gregas a partir de fontes históricas de diferentes tipos. - Describe algunhas das diferenzas entre a democracia grega e as democracias actuais. - Localiza nun mapa histórico as colonias gregas do Mediterráneo. - Elabora un mapa do imperio de Alexandre. - Contrasta as accións políticas da Atenas de Pericles co imperio de Alexandre Magno. - Confecciona un mapa coas etapas da expansión de Roma. - Identifica diferenzas e semellanzas entre as formas de vida republicanas e as do imperio medio de Roma antiga. - Compara obras arquitectónicas e escultóricas de época grega e romana. - Fai un mapa da Península Ibérica no que se reflecten os cambios administrativos na época romana. <p>Analiza exemplos do legado romano que sobreviven na actualidade.</p>
<p>C S C</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado. - Nomea e identifica catro clases de fontes históricas. - Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, sexan estas restos materiais ou textuais. - Compara dous relatos a distintas escalas temporais sobre as conquistas de Alexandre. - Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.

	<ul style="list-style-type: none"> - Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos. - Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época. - Recoñece os cambios evolutivos ata chegar á especie humana. - Distingue etapas dentro da historia antiga. - Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos. - Explica a diferenza entre os dous períodos en que se divide a prehistoria e describe as características básicas da vida en cada un. - Analiza a transcendencia da revolución neolítica e o papel da muller nela. - Recoñece as funcións dos primeiros ritos relixiosos como os da "deusa nai". - Diferencia entre as fontes prehistóricas (restos materiais e ágrafos) e as fontes históricas (textos). - Interpreta un mapa cronolóxico - xeográfico da expansión exipcia. - Describe as principais características das etapas históricas en que se divide Exipto. - Explica como materializaban os exipcios a súa crenza na vida do alén. - Localiza nun mapa os principais exemplos da arquitectura exipcia e da mesopotámica. - Identifica trazos da organización socio-política e económica das polis gregas a partir de fontes históricas de diferentes tipos. - Describe algunhas das diferenzas entre a democracia grega e as democracias actuais. - Localiza nun mapa histórico as colonias gregas do Mediterráneo. - Elabora un mapa do imperio de Alexandre. - Contrasta as accións políticas da Atenas de Pericles co imperio de Alexandre Magno. - Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo. - Dá exemplos representativos das áreas do saber grego e discute por que se considera que a cultura europea parte da Grecia clásica. - Confecciona un mapa coas etapas da expansión de Roma. - Identifica diferenzas e semellanzas entre as formas de vida republicanas e as do imperio medio de Roma antiga. - Compara obras arquitectónicas e escultóricas de época grega e romana. - Fai un mapa da Península Ibérica no que se reflicten os cambios administrativos na época romana. - Analiza exemplos do legado romano que sobreviven na actualidade. <p>Entende o que significou a romanización en distintos ámbitos sociais e xeográficos.</p>
C E C C	<ul style="list-style-type: none"> - Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado. - Nomea e identifica catro clases de fontes históricas. - Recoñece as funcións dos primeiros ritos relixiosos como os da "deusa nai". - Explica como materializaban os exipcios a súa crenza na vida do alén. - Localiza nun mapa os principais exemplos da arquitectura exipcia e da mesopotámica. - Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo. - Dá exemplos representativos das áreas do saber grego e discute por que se considera que a cultura europea parte da Grecia clásica. - Compara obras arquitectónicas e escultóricas de época grega e romana. - Analiza exemplos do legado romano que sobreviven na actualidade. <p>Entende o que significou a romanización en distintos ámbitos sociais e xeográficos.</p>

1. METODOLOXÍA

Aspectos xerais

Sendo o obxectivo último o achegamento do alumnado ós feitos e procesos histórico- xeográficos, combinaranse metodoloxías integradoras acordes ó principio de aprendizaxe construtiva. Os contidos traballaranse gradualmente, partindo da competencia inicial do

alumnado reflectida na avaliación inicial, priorizando as actividades de tipo procedimental, especialmente no comezo do curso, para asegurar unhas bases sólidas para o resto do tempo. O enfoque estará claramente orientado á realización de tarefas e á resolución de problemas.

Coa finalidade de conseguir eses obxectivos potenciaremos as actividades participativas, aquelas nas que o alumnado teña que esforzarse por usar a súa capacidade de análise, imaxinación e cooperación. Combinaremos, polo tanto, o traballo cooperativo co traballo individual, sen esquecer a diversidade presente na aula, con alumnos de diversas capacidades e ritmos de aprendizaxe. As TIC tamén estarán presentes na aula na medida en que os recursos o permitan.

Estratexias metodolóxicas

Organización dos contidos por medio de esquemas e síntesis, o máis sinxelo, ata lograr a realización de organigramas e mapas conceptuais

- ⌚ Corrección na expresión cunha linguaxe específica da disciplina.
- ⌚ Comprensión dos contidos dentro dun proceso continuo de construción dos coñecementos. elaboración de traballos de indagación a partir de fontes diversas (escritas, mapas, imaxes, audiovisuais, informática...)
- ⌚ Resolución de problemas diversos a través de debates, argumentacións
- ⌚ Simulacións.
- ⌚ Creación de material TIC por parte do alumnado

Exemplo de secuenciación de traballo na aula

Motivación:

- Actividade de exploración de ideas e coñecementos previos.
- Formulación de cuestións que promovan o interese
- Presentación da actividade con mapas, gráficos, textos, fotos, etc.

Información do profesor/a:

- Información básica para todo o alumnado.

⌚ explicación oral significativa, apoiándose no libro de texto, en presentacións, audiovisuais,... para unha mellor reconstrución conceptual histórica

⌚ subliñado de ideas-eixe que vertebran de xeito coherente a evolución e os cambios en aspectos fundamentais

⌚ desenvolvemento temático de carácter acumulativo e progresivo. Cada nova unidade se sustenta no traballado anteriormente.

⌚ tratamento de fontes documentais que se consideren necesarias, sexan tomadas do libro de texto ou aportadas polo docente, a fin de fomentar os procedementos de indagación e comprensión

⌚ fomento da participación, a reflexión e a confrontación de ideas

- Información complementaria para reforzo e apoio.
- Información complementaria para afondamento e ampliación, a criterio do profesorado

Traballo persoal:

- Comprensión de conceptos e contidos clave
- Lectura e comprensión de textos
- Análise de documentos, pequenas investigacións, etc.
- Resposta a preguntas.
- Resolución de problemas.
- Comentario de documentos, mapas, imaxes, etc.
- Elaboración de mapas, gráficas, sínteses ou mapas conceptuais.

Avaliación:

- Análise de producións: caderno, mapas, comentarios, etc.
- Exposicións orais.
- Probas escritas.
- Traballos individuais e en grupo.
- Observación do traballo na aula.

Para a presentación de cadernos e traballos o alumnado deberá seguir as seguintes indicacións

CADERNO DE TRABALHO

TRABALLOS

Outras decisións metodolóxicas

- **Agrupamentos:**

Non se prevén agrupamentos especiais na aula agás os necesarios para realizar traballos grupais cando o profesorado o decida ou o teña sinalado na programación de cada curso. Para este tipo de traballos grupais seguiranse as indicacións inherentes a esta metodoloxía pedagóxica

- **Espazos:**

As clases se desenvolveran na Aula Específica de cada grupo, nas Aulas Informáticas, na Biblioteca, nas áreas destinadas a Exposicións Temporais e noutras áreas determinadas do Centro educativo que, por unha ou outra causa, sexan axeitadas en cada momento.

- **Materiais e recursos didácticos:**

Como recurso principal, o libro de texto utilizado é o da Editorial Oxford (o alumnado e o profesorado dispoñen deste libro tamén en versión dixital. As páxinas web elaboradas polo profesorado serven, asimesmo de base metodolóxica.

Por outro lado para a comprensión dos temas serán necesarios:

- Mapamundi. Non podemos construír un coñecemento sobre o marco xeográfico mundial se temos problemas á hora de situar poboacións ou rexións
- Fontes documentais históricas e historiográficas seleccionadas polo profesor
- Prensa
- Imaxes. Diapositivas, fotografías, debuxos, planos, tanto do libro de texto como procedente doutras fontes, aportados polo profesor, buscados polos alumnos, consultados en Internet ou na biblioteca. Consideramos que o uso de imaxes axuda a fixar coñecementos, sobre todo cando se trata de estudar un marco temporal e cultural tan dilatado
- Gráficas, mapas históricos ou temáticos, moitos deles realixados polos propios alumnos a través das ferramentas TIC
- Para determinadas actividades precisarase ordenador con acceso a internet (busca de información, realización de exercicios, exposicións de PowerPoint, etc.)
- Proxector e pantalla

Os grupos contan coa súa propia aula na que se dispón do material informático preciso (pizarra dixital, proxector e ordenador)

1. AVALIACIÓN

Avaliación inicial

Data prevista de realización

Ao longo da primeira semana do curso

Proba (proba tipo test, preguntas e respostas, confección de mapas, gráficos... relacionados cos estándares, etc.)

- Descrición do tipo de proba:

Constará de preguntas tipo test, preguntas de respostas curtas, breve comentario de gráficos ou textos, relacionado cos estándares . Para coñecemento de capacidades e contidos básicos previos que permitisen unha boa asimilación dos novos contidos presentes no curso

Mecanismo para informar ás familias

Os resultados serán comunicados á Titoría a través da sesión de pre-avaliación que se realiza en outubro. No caso de detectar carencias significativas comunicaráse coa familia do alumno e o Departamento de Orientación coa maior brevidade posible

Consecuencias dos resultados da proba

A nivel académico, sen valor

Acreditación de coñecementos previos [Só 2º bacharelato, se procede]

Procedemento que se seguirá:

- a) Matrícula como pendente.
- b) Proba.

De optar pola PROBA,

- a) Tipo de proba:

- b) Procedemento para a avaliación:

Avaliación continua

Periodicidade coa que se farán probas escritas (cada cantos temas, cantas por trimestre ou avaliación, etc.)

As probas escritas soamente representan unha parte da nota do alumnado. Realizaranse entre unha e dúas por trimestre segundo a programación de cada grupo, que ten en conta o número de estándares, o nivel do grupo e os criterios do profesorado. De acordo con estes dous derradeiros criterios, o número de probas pode variar, independentemente do sinalado na programación inicial, cambios que serán oportunamente reflectidos nas Actas de Departamento.

O número de traballos individuais e doutros mecanismos de avaliación será do mesmo xeito, variable. Estes traballos se recollerán no caderno de Aula.

En todo caso, o alumnado que non puidera realizar o exame na data prevista deberá entregar un xustificante médico para poder facer o dito exame en outra data diferente á programada. Os traballos individuais que non foran realizado durante o período lectivo terán, asimesmo, data de entrega.

Como se cualifican as probas, os traballos individuais ou colectivos, o traballo no caderno de clase, a observación do traballo na aula (ponderación, redondeo...)

Nota media ponderada, segundo as porcentaxes aprobadas para cada estándar, e redondeo final.

Será tida en conta a presentación e pulcritude nos traballos, así como a ortografía. As faltas graves de ortografía (tipo confusión b/v, colocación do h, etc.) suporá o desconto de 0,1 puntos por cada unha delas ata un máximo de 1 punto.

As probas escritas suporán un 60% da nota, mentras que os traballos suporán un 40% repartido da seguinte maneira: 10% Actitude; Traballo na aula 20%; Caderno 10%

Aspectos que se van valorar dentro da observación do traballo na aula e instrumentos para a recollida desta información

Aspectos a ter en conta: atención, esforzo, participación, interese, puntualidade, autonomía e cooperación

O instrumento de recollida de datos será o caderno do profesor

Como se calcula a cualificación de cada unha das avaliacións (ponderación, redondeo...)

Media aritmética das tres avaliación e redondeo final

Mecanismo/s para recuperar unha avaliación ou proba non superada

Proba ou traballo para recuperar os estándares de cada avaliación suspendida nos que non se acade o grado mínimo de consecución

No caso de que estando a avaliación aprobada un estándar básico non fora superado, o profesor poderá facer unha proba de recuperación do dito estándar se o considerase necesario.

Estas probas serán realizadas ao inicio da avaliación seguinte á non superada

Avaliación final [Só para ESO e bacharelato]

Alumnado que deberá realizar a avaliación final

Aquel alumnado que teña sen recuperar algunha das avaliacións do curso, tras as probas de recuperación trimestrais

Descrición do tipo de proba

Similar ás trimestrais, en función dos estándares

Estándares que se van avaliar (todos, só os pendentes...)

Aqueles estándares indicados cun grado mínimo de consecución superior a 80 en cada avaliación non superada

Como se calcula a cualificación final (ponderación, redondeo, etc.)

Media aritmética de cada avaliación e nota final por redondeo

Criterios do centro para a promoción

Avaliación extraordinaria [Só para ESO e bacharelato]

Descrición do tipo de proba: número de preguntas, valoración de cada unha delas, etc.

A proba será similar ás do curso en función dos estándares

Avaliaranse aqueles estándares indicados cun grado mínimo de consecución superior a 80

Como se calcula a cualificación

100% da nota da proba

Recuperación e avaliación de pendentes [Só para ESO e bacharelato]

Mecanismos para o seguimento (clases de recuperación, traballos, reunións de seguimento, etc.)

Como se avalía (avaliacións parciais, avaliación final, cualificación de traballos realizados, etc.)

Como se calcula a cualificación final (ponderación, redondeos, etc.)

Descrición do tipo de proba extraordinaria: número de preguntas, valoración de cada unha delas, etc.

Como se calcula a cualificación da proba

1. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

Indicadores de logro do proceso de ensino

	Escala			
	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				

7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

Indicadores de logro da práctica docente

	Escala			
	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorporáranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación.				
15. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
16. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				
17. Avalíase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				

1. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación didáctica

- Periodicidade coa que se revisará.
- Contidos que foi preciso engadir ou eliminar con respecto á programación prevista.
- Medidas que se adoptarán como resultado da revisión.

Indicadores

	Escala			
	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento. [Só para ESO e bach.].				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto (no caso de que se use).				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación do procedemento de acreditación de coñecementos previos [Só para determinadas materias de 2º de bacharelato].				
16. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final. [Só para ESO e bacharelato].				
19. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria. [Só para ESO e bach.].				
20. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes. [Só para ESO]				

e bacharelato]				
21. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes. [Só para ESO e bacharelato]				
22. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
23. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares.				
24. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
25. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
27. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
28. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
29. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
30. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				

Observacións:

1. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Medidas ordinarias e extraordinarias

Medidas ordinarias	
Organizativas	Curriculares
<ul style="list-style-type: none"> • Adecuación para algún alumno/a ou grupo estrutura 	<ul style="list-style-type: none"> • Adaptacións metodolóxicas para algún

<p>organizativa do centro e/ou da aula.</p> <p>a) Tempos diferenciados, horarios específicos, etc.</p> <p>Non, ao longo deste curso, ao non cus cursar arr a nosa materia ningún alumno cunhas necesidades específicas que así o esixisen</p> <p>b) Espazos diferenciados.</p> <p>Non se contemplan</p> <p>c) Materiais e recursos didácticos diferenciados.</p> <p>O Departamento ten elaborado materiais diferenciados para alumnos que requiran reforzo (dous este ano) por ter dificultades para acadar os contidos mínimos. Material suplementario para alumnos que superen con facilidade eses contidos mínimos non son proporcionados este curso</p> <ul style="list-style-type: none"> • Desdoblamento de grupos. <p>Non</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reforzo educativo e/ou apoio de profesorado na aula. <p>Reforzo con materiais específicos</p>	<p>alumno / grupo, como traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, etc.</p> <p>Non neste curso</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adaptación dos tempos e/ou os instrumentos de avaliación para algún alumno/a. <p>Non se contemplan para este curso</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programas de reforzo para o alumnado que tivo promoción sen superar todas as materias. <p>O especificado no apartado alumnado con materia pendente do curso anterior</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programa específico para alumnado repetidor da materia. <p>Non se contempla dita posibilidade</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aplicación personalizada dese programa específico para repetidores da materia. <p>Non se contempla dita posibilidade</p>
---	---

--	--

Medidas extraordinarias	
Organizativas	Curriculares
<ul style="list-style-type: none"> • Alumnado que recibe apoio por parte do profesorado especialista en PT / AL. <p>Neste curso, o alumnado con Adaptación Curricular non ten un horario diferenciado con respecto ao resto, durante as clases da nosa materia. Tampouco non recibe apoio de profesorado de reforzo na aula</p> <ul style="list-style-type: none"> • De ser o caso, grupos de adquisición das linguas (para alumnado estranxeiro). • De ser o caso, grupos de adaptación da competencia curricular (alumnado estranxeiro). • Outras medidas organizativas: escolarización domiciliaria, escolarización combinada, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Adaptacións curriculares na materia. <p>Cada alumno con adaptación Curricular ten o seu propio currículo, elaborado polo profesorado do Departamento, en colaboración co profesorado PT</p> <ul style="list-style-type: none"> • De ser o caso, agrupamento flexible ou específico autorizado na materia. • Alumnado con flexibilización na escolarización. • Descrición do protocolo de coordinación co profesorado que comparte co titular da materia os reforzos, apoios, adaptación, etc. (coordinación cos PT / AL / outro profesorado de apoio / profesorado do agrupamento / etc.

	✓ Consultas periódicas✓ Posta en común durante as avaliacións trimestrais✓ Fichas individualizadas de rendemento

1. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Están incluídas na PXA e aprobadas polo Consello escolar ao inicio do curso

1. REFERENCIAS NORMATIVAS

- Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación (LOE), modificada parcialmente pola Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa (LOMCE).
- Real Decreto 1105/2014, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato (BOE do 3 de xaneiro de 2015).
- Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato (BOE do 29).
- Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 29). No caso das programacións didácticas de Educación Primaria, Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 9).
- Orde do 15 de xullo de 2015 pola que se establece a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato, e se regula o seu currículo e a súa oferta (DOG do 21).
- Resolución do 27 de xullo de 2015, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións no curso académico 2015/16 para a implantación do currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 29).

